

FOLK OG LAND

Nr. 37 - 4. årg.

Lørdag 19. November 1955

Løssalg 50 øre

Sundbergs forvaltningsrett anbefales Høyesterett og Regjering

Den kjente svenske rettslærde hevder at den enkelte borger i langt større grad enn før må verge seg mot statens organer

Professor Halvar Sundberg: Allmän Förvaltningsrätt. Stockholm 1955. (772 s.)

Professor Halvar Sundberg er den drivende kraft i det kjente «Institutet för offentlig och Internationell Rätt». Han er en overordentlig høyt ansett og av visse hold noe fryktet vitenskapsmann, en av dem som også i dagens aktuelle spørsmål sier sin mening om lov og rett fryktløst uten sideblikk til virkningen på opinionen. Hans anseelse er så grunnfestet at det falt naturlig for vår regjering å velge ham som sin talsmann i den bekjente «Kvarstadsak» og i en annen sak sv. stor rekkevidde: de tyske beslagleggelser av norske nybygninger på skipsverftene i København.

Sundbergs nye verk er egentlig bestemt som lærebok, men vil også bli til stor hjelp for alle, som av en eller annen grunn har noe utalt med forvaltningsem-

landske kulturstater. I Sverige er der fremdeles en brytning mellom retts-statlige og formynderstatlige elementer, hvilket gjør at den enkelte borger i langt større omfang enn før må søke å verne sin rett mot forvaltningens organer. Hertil kommer

den mangel på lovt teknisk omhyggelighet, terminologisk klarhet og innbyrdes konsekvens, som man har latt spre seg innenfor det forvaltningsmessige lovstiftningsarbeide.

Det er skarpe ord og alvorlige anklager. Når slikt kan skrives om forvaltning og lovstiftning i det etter norsk målestokk så formelle og tradisjonsrespekterende Sverige, hvad skal man så si om v å r t arme lands lovgivning og administrasjon. Jeg tror ikke man for meget skal skylde på krigens virkninger, men heller holde seg til vårt politiske system, de ustanselig voksende «sociale opgaver», hær-

skarerne av tradisjonsløse og ukyndige embets- og bestillingsmenn og undergravningen av eiendomsretten og andre grunnlovsgaranterte menneskelige rettigheter. Administrasjon. Jeg tror ikke gjørelser er hittil blitt tålt av et altfor lydige folk, men den tid vil forhåpentlig komme, da de elementer som ennu er istand til å tenke og handle uslavisk, krever opprettelse av administrative domstoler som kan avgjøre klager mot administrasjonen i en håndvending og biksle misunnelser og maktsyken hos bukkeslitterne på kontorkrakkene.

E. Blehr.

Ikkje "bøllar,, i Klakksvik før den danske hermakt kom dit

Færgøyane i november.

Bladi har opplyst at der skal avhøyrast 30 menn og ei kvinna i Klaksviksaki. Tri menn som 2. november var for retten, innstemde for å ha stått for og organisert demonstrasjon, førde skuldninga for alt bråket over på embetsmennene, som hadde gjeve dei lovnader, som dei ikkje heldt. Hadde dei halde lovnadene sine, vilde ein sloppe alt det sei-

no, at «eit ord er eit ord og ein mann ein mann». Soknerådsformannen Viggo Joensen forklåra m. a. at han hadde høyrte finansminister Viggo Kampmann spørja dr. Halvorsen om han framleis ville vera lækjar i Klaksvik, og då Halvorsen svara «ja», sa ministeren: So er vi samde, og det gjeld då om å finna formil. Litt etter hadde ministeren sagt til Viggo Joensen, at det ikkje

lækjar og sjukekasselækjar.

Til minister Viggo Kampmanns ord, da han kom attende til København, om at det som hende i Klaksvik var å likna med «bølleopptøyer» kan opplyst at der i Klaksvik ikkje finst nokon arrest, endå det er ein fiskarby med over 3000 menneske og dertil kjem mange framande fiskarar. I heile Norderøy syssel bur vel 4000 menneske, og dei har

En djerv talsmann for rett og sannhet i Norden

Borgermester Erik Bendz, Halmstad, som så ofte og så skarpt har kritisert «rettsoppjøret», går fra det ene

Knut Ewerløf som administrerende direktør i de svenske forsikringsasselskapers riksforbund.

Krigsforbrytelse nr. 1?

I 1929 ble de første kjerne-spaltninger gjennomført omtrent samtidig av professor Hahn i Tyskland, av Joliot i Frankrike og av Permi i Amerika. Seks år senere sprang den første, primitive atom bombe over Hiroshima og stekte hundre tusen sivilpersoner, menn, kvinner og barn. Tre dager senere smalt en ny atombombe over Nagasaki og drepte hundre tusen japanske privatmennesker til. Samtidig lå det igjen hundre tusen sårede, og et nytt resultat av den hellige vitenskap: en ny sykdom var skapt: blodkreft. Det som var hendt var at en rekke pene, skikkelige, humane, dannede vitenskapsmenn personlig bar ansvaret for 300 000 andre menneskers død og lemlestelse. Vi alminnelige dårer kan spørre: Hvorfor brukte man to bomber? Var ikke en nok? Svaret lyder: Nei, en var ikke nok. For man hadde laget to bomber, en av uran og en av plutonium. Hvis man hadde nøyet seg med å utsette Hiroshima, ville man bare ha fått prøve uranbomben. Man måtte prøve plutoniumbomben også. Med andre ord: Mens uranbomben over Hiroshima etter sigende var en krigshandling, måtte plutoniumbomben over Nagasaki brukes som et vitenskapelig eksperiment mot byens befolkning som forsøkspersoner. Krigen legaliserte forsøket.

Dette skjedde den 9. august 1945.

Heime og ute

— Skogsarbeiderne krever 15 prosent lønnstillegg.

gjerling å velge ham som sin talsmann i den bekjente «Kvarstads»-saken. Om saken sak sv' stor rekkevidde: de tyske beslagleggelser av norske nybygninger på skipsverftene i Kjøbenhavn.

Sundbergs nye verk er egentlig bestemt som lærebok, men vil også bli til stor hjelp for alle, som av en eller annen grunn har noe utalt med forvaltningsmyndighetene. Og de er, sier «Stockholms-Tidningen»,

mange. Det samme gjelder her på bjerget. Forfatteren understreker, at som en følge av krigen har man utvidet forvaltningens oppgaver til en dirigering av det økonomiske liv og den privates virksomhet i en utstrekning, som skjærer inn i den nedarvede rettsordnings sikkerhetskrav og respekten for medborgernes grunnlovsbeskyttede fri- og rettigheter. At Sverige har sluttet seg til Europarådets konvensjon om beskyttelse for menneskerettighetene og de grunnleggende friheter, har, sier Sundberg, hittil ikke medført noen merkbar forandring i Sverige, i motsetning til hva som har hendt i de ledende vester-

Hvem har ansvaret

for at sangen dør ut i vårt land?

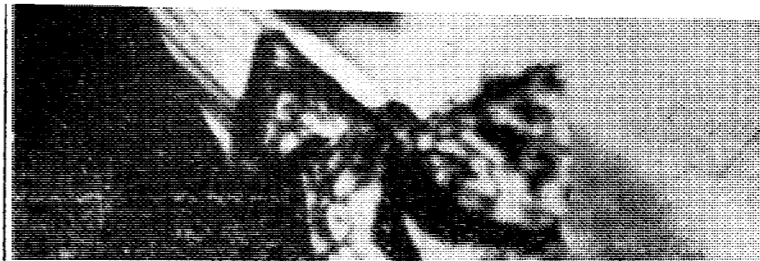
Snart er det bare en eneste tekst som alle kan, og det er Millom bakkar og berg, av Ivar Aasen. Riktignok blant de beste vi har, men vi burde kunne noen flere, f. eks. Ja, vi elsker. Ennå fins det en og annen som kan første og siste vers av nasjonalsangen, men det blir stadig færre.

shistorie, 2014 Færøyane i november.

Bladi har opplyst at der skal avhøyra 30 menn og ei kvinna i Klaksviksaki. Tri menn som 2. november var for retten, innstemde for å ha stått for og organisert demonstrasjon, førde skuldinga for alt bråket over på embetsmennene, som hadde gjeve dei lovnader, som dei ikkje heldt. Hadde dei halde lovnadene sine, vilde ein sloppe alt det seinare bråket. På Færøyane gjeld heldigvis det gamle ordtøket en-

no, at «eit ord er eit ord og ein mann ein mann». Soknerådsformannen Viggo Joensen forklåra m. a. at han hadde høyrtd finansminister Viggo Kampmann spørja dr. Halvorsen om han framleis ville vera lækjar i Klaksvik, og då Halvorsen svara «ja», sa ministeren: So er vi samde, og det gjeld då om å finna formi. Litt etter hadde ministeren sagt til Viggo Joensen, at det ikkje «var noe problem» å få Halvorsen tilsett, både som sjukehus-

lækjar og sjukekasselækjar. Til minister Viggo Kampmanns ord, da han kom attende til København, om at det som hende i Klaksvik var å likna med «bølleopptøyer» kan opplyst at der i Klaksvik ikkje finst, tokon arrest, endå det er ein fiskarby med over 3000 menneske og der-til kjem mange framande fiskarar. I heile Norderøy syssel bur vel 4000 menneske, og dei har greitt seg vel med ein konstabel. Páll Patursson.

Borgermester Erik Bendz, Halmstad, som så ofte og så skarpt har kritisert «rettsoppgjøret», går fra det ene æreshverv til det annet. Han skal nu efterfølge direktør

Knut Ewerløf som administrerende direktør i de svenske forsikringsselskapers riksforbund.

Bendz, som er født i 1909, har gjort seg mest kjent i Sverige som forliksmann ved avtaleforhandlinger, en stilling han overtok i 1950. Han har vært assessor i Göta Hovrätt og har ved siden av sitt arbeide som borgermester fra 1948 av, vært benyttet til juridiske oppdrag. Han er en personlighet som teller. Har ry som flittig medarbeider i juridiske tidsskrifter. Av ham vil man også i fremtiden kunne vente seg en kraftig innsats i rettens tjeneste.

brukes som et vitenskapelig eksperiment mot byens befolkning som forsøkspersoner. Krigen legaliserte forsøket. Dette skjedde den 9. august 1945.

Heime og ute

- Skogsarbeiderne krever 15 prosent lønnstillegg.
- Gina Lollobrigida ventes til Oslo 9. desember.
- Det skal bygges kapell på Hovden øvst i Setesdal.
- 9000 miner er uskadeliggjort rundt Norgeskysten.
- Trondheim har 60 falske brannalarmer pr. år.
- Mandlene blir dobbelt så dyre som i fjor.
- New York: Ingrid Teigland ble årets Viking-dronning.
- Hun belønnes bl. a. med en gratis reise til Norge.
- Da skal hun for første gang oppleve Holmenkollen.
- Og besøke mormor, Karen Vollo, Nesbyen i Hallingdal.
- OBOS-medlemmer i Oslo må vente 6 år på hus.
- Egypt og Syria er i krigsstemming.
- Parolen lyder: Utrydd zionismen!
- FN.s sikkerhetsråd skal velge et nytt medlem.
- Det er plassen etter Tyrkia som skal besettes.
- Hittil (tirsdag) har det vært 21 resultatløse voteringer.
- Det stjeles en masse juletrær, særlig i Hallingdal.
- Telemark har hatt en uvanlig god eplehøst!

Forts. side 3

BARE!

Underskuddet i vår handelsbalanse vil ifølge handelsministerens egne ord bli «bare» 700 mill. kr. mot regjeringens anslag i nasjonalbudsjettet på 550 millioner.

Det får man kalle noe til bedring!

Tysklands bønder oppøste mot Bonn-regjeringen

Den heftige harme blant de tyske bønder mot regjeringens jordbrukspolitikk kom kraftig til uttrykk ved et møte i Hannover sist lørdag, der 15 000 jordbrukere protesterte mot å bli behandlet som kulier.

Det er særlig regjeringens beslutning om subsidier til melka —

i stedet for å sette opp prisen, som har oppøst bøndene. Edmund Rhewinkler, som er president for den Nedersachsiske landbruksorganisasjon, forklarte at bøndene for alvor må overveie om de i det hele tatt skal fortsette å støtte den nåværende Bonn-koalisjon. Forbunds-kansler Adenauer er den eneste i regjeringen som vi fortsatt har tillit til. Industrien tilgodeses framfor landbruket, sa han, på

en måte som ellers bare er mulig i land med en hvit overklasse og fargede arbeidere. Rhewinkler forlangte at omsetningsavgiften oppheves, samt øket investeringshjelp og høyere melkepris. At forbundskansler Adenauer er blitt alvorlig alarmert av bøndenes harme går frem av en skrivelse som ble opplest på møtet, i hvilken kansleren forklarer at spørsmålet om høyere melkepris vil bli tatt opp på nytt.

Fra Londons irrganger

Hartmann arbeidet — inntil han drog — loyalt med okkupanten

Paul Hartmann: Bak fronten. Oslo 1955. 412 s.

Å studere Hartmanns bok er som å grave i en veldig haug fortidslevninger. Svære masser av likegyldig stoff må skaffes til side, men nu og da belønnes den tålmodige forsker med verdifulle funn, som kaster et klart lys over den før så dunkle fortid og dens forunderlige samfunnsliv. Men tro ikke at avfallsmassen er uten historisk interesse. Den tjener, om ikke til annet, så til å fastslå

hvor fattig den utforskede kulturperiode i virkeligheten har vært. — Det er en alvorlig feil ved boken, at den mangler innholdsfortegnelse og personregister.

Som alle vet, samarbeidet Hartmann loyalt med

En kjede er aldri sterkere enn det svakeste ledd

okkupanten, og han legger ikke skjul på dette. Han forteller hvorledes han lørdag 13. april om ettermiddagen fikk ordre fra general Kitzinger, sjefen for det tyske flyvåpen, om å gjenoppta arbeidet på Fornebu flyplass. Dette ble gjort mandag 15. april. Senere kom Hartmann på at han burde ha det skriftlig, at dette var gjort under tvang. «Det holdt temmelig hårdt å få en slik erklæring, og det oppnåddes først etter lange forhandlinger og etter trussel

om at vi ellers ville stoppe arbeidet igjen. Denne erklæringen burde ha vært avkrevd før arbeidet ble satt i gang lørdag den 13., men det var så mange avgjørelser å treffe og disse måtte treffes med en slik fart at det var forklarlig at der undertiden kunne bli truffet for hurtige bestemmelser.

Hartmann nektet å gå til Quisling i denne periode, men etter 25. sept. 40 fikk han høre av Vries-Hassel at Hagelin gjerne ville tale med ham. «Da den nye Quisling-regjering nå var å anse som okkupasjonsmaktens representant, og således på sett og

vis landets lovlige styre etter folkeretten så lenge okkupasjonen varte, og med beføyninger innenfor den ramme som folkeretten anga, fant jeg at det var korrekt å gjøre en henvendelse til Hagelin om å bli mottatt av ham.»

Det var mange som på det tidspunkt, under inntrykket av Tysklands veldige seire, fant det korrekt å gjøre korrekte ting. «Etter det standpunkt jeg foran har angitt, fant jeg heller ikke at jeg burde gå på grunn av den nye kommuneordning. Landets fylkesmenn tok heller ikke denne konsekvens.» Lorentz Vogt har rett: samarbeidets tid var ikke slutt den 25. sept. 1940. Man må være fornøyet over at det rettslige grunnlag herfor nu er så klart formulert av en intelligent jurist, som senere fant det klokere å «investere» i hjemmefronten.

Forts. side 4

Et vel anvent liv er et langt liv.

Leonardo de Vinci

Selvkritikk ?

Det er bare én kritikk vi nødig bør få høre: at vi er upåvirkelige. La oss håpe at det lengst mulig skal kunne sies om oss at vi stadig skifter mening. Det vil være en attest for at vi ikke er helt døde.

Torolf Elster i «Arbeiderbl.»

FOLK OG LAND

UAVHENGIG UKEAVIS

Ansvarlig redaktør Johannes Kringlebotn

Konfeksjonssydd norsk splittelsespolitikk

Hva var det egentlig som foregikk forut for Stortingets ulykkesdag den 25. oktober, da folkets kårne nektet å bøye seg for Høyesteretts avgjørelse og London-regjeringens lovnader?

Det begynte med at «Friheten» den 14. oktober plutselig kunne melde at «erstatning» til NS-folkene møter skarp reaksjon, og at «Protestene strømmer inn til Stortinget». Hvor kom disse protester fra og hvem hadde bestilt dem?

Bladet refererte samtidig en protest fra styret for Malersvennenes Forening og en fra Metallarbeidernes Forening i Oslo.

Lørdag den 15. oktober fortsatte «Friheten» med å referere en enstemmig protest fra Jernarbeidernes Forening i Oslo, takk ikke en øre til landssvikerne! Mandag den 17/10 fulgte: Inger belønning til folk som svek. hilsen 91 arbeidere ved byggefeltet på Tlven. 18. oktober lød bladets oppslag: En utfordring mot det norske folks rettbevissthet om landssvikerne skal tilkiennes erstatninger, undertegnet Rørleggerne ved firma Eide og Hauge, samt en lignende protest fra et vestnorsk tillitsmannsmøte for bygningsarbeidere i Rogaland og Hordaland. Den 19. oktober lød det: 138 NS embetsmenn skal premieres med 1,5 million o.s.v., en hån mot hele det norske folk, hilsen fra Arbeiderne ved Akers mek. Verkstedklubb, en hån mot krigens ofre, hilsen Platearbeidernes forening, ikke en øre til landssvikerne, hilsen Arbeidere ved Lilleberg Fabrikker. Den 20. oktober ble gjengitt tilsvarende protester fra Sporveisarbeidere i Oslo, bladet skrev leder om at Rettsfølelsen er krenket, og gjenga hva «Grini-Posten» hadde skre-

meget bemerkelsesverdig, først og fremst fordi utvalget er ynkelig smått, sammenlignet med de hundre tusener av norske arbeidere som ikke har fulgt parolen!

Affæren er for øvrig meget alvorlig for protestmakernes vedkommende. Tiden nærmer seg da vi må kreve etterforsket hvor mange nåværende og fremtidige protestmakere det var som under krigen arbeidet for okkupasjonsmakten, og hvor mange det var av dem som dengang var mindreårige og lite vet hva de snakker om.

Den tid nærmer seg også da vi må ha domstolenes avgjørelse for hvor lenge bestilte protestmakere uhindret kan drive sin borgerkrigspolitikk og til dette bruk anvende betegnelsen **landssvikere** mot NS-folk som har sonet sine idømte straffer. Dette skal vi nemlig ha slutt på, koste hva det koste vil.

Redaksjonen avsluttet tirsdag 15. november.

Du skal handle slik at regelen for din vilje tillike kan gielde som prinsipp for en alminnelig lovgivning.

Kant.

Kjærlighetenes rettskrivning.

Et kyss kan være et punktum, et komma eller et utropstegn. Så mye skulle enhver kvinne vite om rettskrivning.

Mistinguette.

Mellom venner

Eidsvollsmonumentet og folkemeningen

*Tolugt Mod er godt aa hava.
Tidt mot Straumen fær du
kava,*

*um din Rett er nog saa god.
Ymist fær du sjaa og høyra,
som er ilt i Syn og Øyra,
tak det alt med tolugt mod.*

Ivar Aasen.

Mer enn hundre år er gått siden det første gang ble slått til lyd for å få reist Eidsvollsmennene et verdig minnesmerke. Men fremdeles etterlyser man et slikt monument. Fremdeles spørres det: Hvor blir det av Eidsvollsmonumentet? — blir det noen gang ferdig? — Blir det noen gang reist? — Og hvor skal det i tilfelle stå? — I disse dager er monumentet atter en gang kommet i søkelyset. Atter en gang blir det spurt, og atter en gang blir man svar skyldig. I et intervju med komiteens sekretær i VG 15. oktober henviser sekretæren til «folkemeningen»: De vet hvordan folkestemningen har vært i denne saken. Men det er mulig vi nå kan regne med at folk flest vil kunne tenke klart om disse tingene.»

La oss håpe at man kan regne med det. Men hvordan forholder det seg egentlig med folks kjennskap til «disse tingene»? Hva vet «folk flest» for eksempel om monu-

Av professor
Wilhelm Rasmussen
i Verdens Gang

mentets status og historie gjennom tidene? Etter alle spørsmål og innlegg å dømme må den være noe mangelfull. Jeg finner det derfor påkrevd å legge fram et resymé av sakens historie, slik den har utviklet seg fra begynnelsen av, det vil si fra 1936 til 1955.

I et opprop til det norske folk i Statsborgeren 17. mai 1836, undertegnet av en rekke av landets fremste menn med Henrik Wergeland i pissen, heter det bl. a.: «Efter mere end 20 Aars Forløb er endnu intet Mindesmærke reist for symbolisk at tolke Folkets dybe Anerkjendelse af den ved Constitutionen grundlagte Reform i vor Statsforfatning.»

Tanken var opprinnelig å reise monumentet foran selve Eidsvollbygningen: «Et Nationalminde ved Eidsvold reist af det norske Folk til Minde om den største og lykkeligste Begivenhed i dets Historie, paa selve Stedet hvor den foregik.» Men tanken ble, som bekjent, aldri realisert. Også den gang kom det en poli-

tisk kjelke i veien, nemlig hensynet til Sverige.

Etter oppropet fulgte en heftig avispolemik, som etter hvert løp ut i sanden. Hvorvidt «Folkemeningen» den gang ble prøvekjørt, har jeg ikke noe kjennskap til.

Men Rocambole var ikke død. En menneskealder senere dukket tanken om å reise et nasjonalmonument opp igjen, denne gang på Eidsvolls Plass foran Stortinget. 14. november 1880 ble det forfattet en foreløbig innbydelse for «ved hjælp af denne at paabegynde samling af inbydernavn til Monument for Eidsvoldsmændene». De første innbyderne var: Professor J. E. Sars, sangeren Thorvald Lammers, billedhoggeren M. Skeibrok, arkitekt Herman M. Schirmer, professor G. O. Sars, kapellmester Johan Svendsen, Bjørnstjerne Bjørnson, stortingspresident Johan Sverdrup, sekretær Andr. Hølaas, maleren Otto Sinding, billedhoggeren Stephan Sinding, billedhoggeren G. Borch og daværende statsrevisor H. E. Berner. Innbydelsen ble senere tiltrådt av en del håndverkere og arbeidere i Christiania og «Etter hvert av en rekke fremtredende menn rundt om i landet.» (Mere.)

Er vi en flokk sauer?

Vil det gå vårt folk som August i Hamsuns bok?

Av
En realist
i Nationen

Gang på gang har vårt folk fått de mest eklatante bevis på våre myndigheters kortsynthet og uforstand. Jeg skal nevne noen eksempler:

1. Da verdenskrigen utbrøt i 1939, foretok vi oss intet for å sette vårt land i forsvarsberedskap. Ansvaret herfor må etter min mening ikke stanse hos salongoffiseren i forsvarsmiljøet, men hos den av-

misk krise (Marshall-hjelp, Korea-krig o.s.v.), og vi har seilt videre for fulle seil som om der ingen banker var i sjøen.

6. I all vår fattigdom fant vi endog på å bevilge 20 millioner kroner til India-hjelpen. Senere har det vist seg at dette kun var den reneste fiasko.

7. Vi har fortsatt med rund

Til bladets lesere!

Merk idag medfølgende giro-blankett for sending av kontingent for 1956

Oskar Thunold til ære Han falt i Kroatia

Oscar Thunold var født i Bergen og viste allerede tidlig interesse for ting som ligger utenfor vanlige gutters slagne landevei. Han sluttet seg til unghirden i de tidligste 30 årene, var et aktivt medlem i Foreningen til gjenreisning av Norges Forsvar (F.N.F., dvs. Leidangen) til han søkte seg inn på Befalskolen. I april dagene deltok han som vernepliktig sersjant i kampene i Norge og gikk siden inn i Arbeidstjenesten. Han var blant dem som i 1942 reiste fra A.T. til Junkerskolen i Tölz og kom til Kroatia som løytnant (Untersturmführer). Under

ge ganger tok 6 uker. Bambustelegrafen?

Det er snart 15 år siden jeg så Thunold, men minnet om ham lever i meg og alle vi andre som kjente ham. Hans grav har sikkert hverken stav eller støtte i dag, som så mangen annen. Dette er bare en grunn mer til at vi bør minnes ham. Sannhets sak seirer kun i nederlag.

Otto Thuland.

Gullbrullup

feires i dag i Drammen (Erik Olsensgt. 3) av Anders Gamborg Nilsen og hustru, f. Skaug.

I en menneskealder var Anders Gamborg Nilsen ansatt ved Drammens Skattefogdkontor — og er nu pensjonert statstjenestemann. Ved siden av sitt yrke har han som amatør også drevet endel skuespillervirksomhet, og vært en god oppleser og sanger. Alltid har han vært høyt skattet for sitt gode og lyse humor. Som et tenkende menneske valgte han mottoet: Orden, rettferd og fred. Han fant at disse

idealer kom nærmest opp mot hans kristne livssyn. Det hører da også med til historien at han, da freden brøt løs i 1945, ble tilsvarende belønnet med 5 års tvangsarbeid og måtte så — i høy alder — nåbevare sin gang gjennom endel norske konsentrasjonsleire. Han har hele sitt liv vært religiøst interessert

Verdensfreden er ikke sikret. Norges fremtid

19. oktober 1944 det. 138 NS embetsmenn skal premieres med 1,5 million o.s.v., en hån mot hele det norske folk. Det er en opplysningshistorie, 2014

beiderne ved Akers mek. Verkstedklubb, en hån mot krigens ofre, hilsen Platearbeidernes forening, ikke en øre til landssvikerna, hilsen Arbeidere ved Lilleborg Fabrikker. Den 20. oktober ble gjengitt tilsvarende protester fra Sporveisarbeidere i Oslo, bladet skrev leder om at Rettsfølelsen er krenket, og gjenga hva «Grini-Posten» hadde skrevet i samme dur. Den 21. oktober var det Sachsenhausen-fangenes Forening og Rørleggernes Fagforening som var ute og gikk. Lørdag den 22. oktober fremholdt bladet gjennom en 4-spaltet plakat på 1. side at Landsvikernes frekke krav måtte avvises! og fulgte opp med enstemmig protest fra Nylandsarbeiderne. Mandag den 24. oktober kom så oppspurt med Nye protester til Stortinget, ikke millioner til svikerne, hilsen verkstedklubbene ved Skabo og Thune, Arbeiderne ved Emaljevirket, Østre Husmorlagns medlemmer og Norsk Kvinneforbund.

Fortegnelsen over disse konfeksjonssyde protestresolusjoner er på mange måter

gjelde som prinsipp for en alminnelig lovgivning.

Kant.

Kjærlighetenes rettskrivning.

Et kyss kan være et punktum, et komma eller et utropstejn. Så mye skulle enhver kvinne vite om rettskrivning.

Mistinguette.

Mellom venner

— Det er i disse dagene åpnet en omfattende Sven Hedin-utstilling i Hamburgs Etnografiske Museum. Utstillingen viser eksedisjonsutstyr, tegninger og manuskripter til reiseskildringer, dessuten mongolske og tibetanske gudebilder, som Sven Hedin bragte med seg hjem til Sverige etter sine reiser i Sentral-Asia.

— Eystein Stig, sønn til Arne og Elisabeth Stig, Drøbak, er reist til München for å studere medisin. En begavet og flink gutt i sommer kjørte han som dro-sjesjåfør i Oslo, for å skaffe seg flere gryn.

— Ved dom i september ble taten nektet å bruke skytefeltet på Dovrefjell etter 31. desember i år, og Dovre Fjellstyre ble til-

folk fått de mest eklatante bevis på våre myndigheters kortsynthet og uforstand. Jeg skal nevne noen eksemplere:

1. Da verdenskrigen utbrøt i 1939, foretok vi oss intet for å sette vårt land i forsvarsberedskap. Ansvaret herfor må etter min mening ikke stanse hos salongoffiseren i forsvarsministerstaben, men føres helt til topps. La oss vite om der fra høyeste hold ble framlagt noe krav eller forslag.

2. Da vi fikk varsler om at tyskerne var underveis — ja, selv etter «Rio de Janeiro»s torpedering — ble der heller intet foretatt. Utenriksministeren og den senere hederskronte og ærespensjonerte statsminister forholdt seg tause selv overfor sine kolleger i regjeringen. Og forsvarsfolkene stadige krav på mobilisering kom ikke engang til den samlede regjeringens kunnskap.

3. Skal man dømme regjeringen i London etter Hartmanns bok — og herr Hartmann «is an honourable man» — får man en beklem-

kjent 215 000 kroner i erstatning. Eidsivating lagmannsrett har fått melding om at staten vil anke dommen i sin helhet.

— Steinkjer bystyre vil reise et monument over Otto Sverdrup. Det vil bli sluttet kontrakt med billedhogger Carl E. Paulsen, som skal utføre statuen.

— Sjøfuglbestanden på Trøndelagskysten har gått sterkt tilbake de siste årene, og folk mener at den vesentligste årsak er villminken, som har spredt seg utover en rekke øyer og andre steder på kysten, som før hadde et rikt fugleliv.

— Kameratklubben i Horten fortjener ros. Klubben hører inn under Blå Kors, den driver med andre ord et sosialt arbeide av rang. Møter holdes gjerne hver 8. dag, unntatt i ferien, og man er så heldig å ha med seg tidl. hotelleier Reidar Mylius, han lyser opp med sine eminente egenskaper som musiker. Mylius

En realist i Nationen

mende, nei helt nedslående følelse av at regjeringen vesentlig var opptatt med krieg og småting — de store linjer ser man iallfall ikke noe til. Hartmann selv satte pris på de fleste, men anerkjente ingen. Heller ikke denne avslørende bok synes å ha fått Ola Nordmann til å løfte litt på nisseluen.

4. Så har vi den festlige hjemkomst i 1945, hvor dette landet, som var utplyndret, skulle by sitt folk velstandskår med en gang i stedet for å ta det litt overlang. Men valget sto for døren, og LO stilte sine krav.

5. Senere er vi blitt reddet flere ganger fra økono-

† Dr. Inadomi, betydelig japansk forkynner, bl. a. kjent fra besøk i Norge. Han har en sønn som studerer filologi ved vårt universitet i Oslo.

† Fenrik Per Matheson-Brun, Trondheim, 21 år. Under militærøvelser eksploderte hans jettfly. Det er bittert å se hvilke tap vi har, endog i fredstid.

er alltid villig og hjelpsom, han sørger for liv og muntherhet. Alle som har tunge lass å dra setter mere pris på slikt enn andre mennesker.

— Värmland: Det hus hvor L. M. Ericsson ble født i Nordtomta i Vegerhol, er nå overtatt av Vermskog folkemuseum.

— Pastor dr. Günther er avløst av Graf zu Lynar som prest i Oslo.

— Det nye regimet i Sovjet-Samveldet er adskillig mer liberalt enn Stalins, men det er galt å si at det er liberalt i vestlig forstand. Dette er en av vanskene med å diskutere Russland i dag. Så snart folk merker en bedring, trekker de øyeblikkelig altfor vidtgående slutninger.

— Vårt daglige brød: Halvard Eika, formannen i Bondelaget, har advart mot nedslag i kornprisene.

— 300 000 norske husmødre gjør årlig innkjøp i Sverige.

seilt videre for fulle seil som om der ingen banker var i sjøen.

6. I all vår fattigdom fant vi endog på å bevilge 20 millioner kroner til India-hjelpen. Senere har det vist seg at dette kun var den reneste flaske.

7. Vi har fortsatt med rund hånd å utdele velstand og bistand, og sett rolig på at forbruket stadig har steget — at handelsbalansen tross full beskjefteigelse og høykonjunktur har gått med dundrende underskudd uten at der er gjort noe alvorlig for å skjære ned på forbruket.

8. Endelig varsles der nå om engangsinflasjon (engangsoperasjon til våren, som det skal være smell i så det forslår.

Vårt folk sitter stille og er tilskuere til alt dette. En del røster hever seg i Stortinget, men vår dagspresse forholder seg nokså taus. Hver dag burde alle våre aviser ha korte oversiktlige artikler om disse ting, slik at det gikk inn i folkets bevissthet at det her er fare på ferde.

— Ja, den er her alt.

I stedet skjerpes kravsmantaliteten på alle hold, og den mektige LO, som vel egentlig er landets styrere uten å ha noe ansvar, går i spissen.

Ethvert menneske som gidder å sette seg inn i situasjonen, vil se at vi kjører mot avgrunnen. Det hjelper lite å si at ansvaret har den og den. Her kan intet ansvar gjøres gjeldende. Det er det norske folk som har ansvaret. Ta av nisseluen og se og hør. Vi kan ikke løfte oss selv opp etter hårene, men det kan gå oss som August i Hamsuns bok, at vi går med saueflokken utfor stupet.

Realist.

asus før det var gått en måned, mens brev hjem man-

Verdensfreden er ikke sikret. Norges fremtid heller ikke.

Dansk frekkhet og prøyseri i Klaksvik førte til at 14 av de 31 «tiltalte» fikk fra 1½ år til 60 dagers fengsel. En ble frikjent, og resten fikk betingede domme.

Gjenvisitt?

På det avsluttende forhandlingsmøte som fant sted i Kreml tirsdag formiddag, nevnte statsminister Einar Gerhardsen overfor sovjetlederne spørsmålet om et eventuelt besøk i Norge. Han antydte muligheten av at sovjetlederne etter sitt besøk i London til våren kunne legge hjemmeveien om Oslo for et par dagers opphold i Norge. Invitasjonen ble mottatt positivt, men foreløbig kan det ikke treffes noen avgjørelse.

I det utsendte kommunique ble det konstatert at det har foregått en åpen meningsutveksling både om spørsmål som har å gjøre med det norsk-sovjetiske forhold og om enkelte generelle internasjonale spørsmål som berører begge lands interesser. Begge parter uttrykte et sterkt ønske om å bidra til en utvidelse av det vennskapelige forhold mellom Norge og Sovjet-Samveldet.

Våpen, kvinner og bøker bør en holde øye med hver dag.

Nederlandsk ordspråk.

skattet for sitt gode og lyse nimmør. Som et tenkende menneske valgte han mottoet: Orden, rettferd og fred. Han fant at disse idealer kom nærmest opp mot hans kristne livssyn. Det hører da også med til historien at han, da freden brøt løs i 1945, ble tilsvarende belønnet med 5 års tvangsarbeide og måtte så — i høy alder — påbegynne sin gang gjennom endel norske konsentrasjonsleire. Han har hele sitt liv vært religiøst interessert og hans kristne tro har vokst seg sterkere med årene til tross for menneskelig smålighet, sekterisk propaganda og biskopelige opprop og «folkedommer».

Hans hustru har alltid vært en oppofrende livsledsærinne og en god mor for sine barn. På hine råskapens dager, da mann og endel av hennes barn befant seg bak piggråden, viste hun seg å være den rette til å holde hjemmet sammen og danne det naturlige midtpunkt i en opprevet og ond tid. Hennes nærmeste kan aldri fulltakke henne for den innsats hun på denne måte gjorde, sier de alle sammen!

En annen av familiens venner skriver: Selv om gullbrudgommen forlenget har nådd pensjonsalderen, kan likevel ikke den virkelystne mann slå seg til tåls med å nyte sitt otium. Han arbeider nå i norsk jord, nærmere bestemt hos formannen i Forbundet for sosial oppreisning. I yngre dager var han bl. a. lensmannsfullmektig i Nord-Norge. Men ferden gikk atter til de hjemlige trakter. Her sluttet han seg politisk sett til den nasjonale og sosiale bevegelse i vårt politiske liv, sammen med hustru og barn, hvorav en tjenestgjorde i Røde Kors som front søster, og en sønn var frontkjemper. Etter denne helhjertede innsats av hele familien ble også belønningen i tidens fylde den vanlige, hvilket ikke har fratatt senior og hans medkjempere i familien hverken humøret eller troen. Når han i dag kveiker på pipa og ser utover skaren av barn, barnebarn og blomster, er det i bevissheten om en lang og god arbeidsdag, og en eller annen vil kanskje på høytidsdagen sitere de kjente ord «Nu hvil deg borger, det er fortjent», hvilket ikke forhindrer at Gamborg Nilsen, når dagen og timen kaller, med vesken i hånden og raske skritt setter kursen mot landbruket og virket der. Gullbrudeparet være hilset!

THEO.

Tidene skifter

*Kvar gong eg tenkjer på mi ungdomstid
då vert eg varm og glad i hugen,
og slitne strengjer skjelv i bringa mi.*

*Å, som me kunne brenna for ei sak,
for det me trudde på, og det me elska,
og heldt vår meining fram med viljen vak.*

*Me gjekk til strid for alt me heldt for rett
og var kje redde for å vekkja harmen,
men stå i otta var kje alltid lett.*

*Men no det gjeld å vera lunken, spak —
og gøyma vel på meiningane sine —
og ikkje plåga folk med nokor sak.*

*Lat alle saman leva som dei vil
i trass mot Gud, i lygn og låke laster,
det me må hugsa er å tegja still.*

*Men er det rett? Du meiner visst som eg
at kan me, bør me tala folk til rettes
og vandra best me kan på sannings veg.*

*Då vil me alltid få ei freda stund
og søkja trøyst i desse ord på vegen:
Vårherre spyr dei lunkne or sin munn.*

HANS HYLEN.

Bestemtes Norges skjebne i London? Benjamin Vogt rykker ut

VI.

(Forts. fra nr. 35.)

Brevskriveren fra London-nordmennenes indre sirkel — og som her hjemme i dag tilhører den herskende klikk — fortsetter i sitt brev, dattert London, 25. januar 1943, hvor han gjengir en samtale med en offiser i den norske brigade i Skottland:

Jeg spurte ham også om der i brigaden hadde vært noen tilslutning til skrevet fra (admiral) Danielsen & Co. — (Giennett i F. o. L. nr. 33). Han svarte at det var nesten 100 prosent tilslutning fra offiserene, og han hadde inntrvkk av at de menige som fikk se skrevet, og gitt høve til å skrive under — gjorde dette... Da jeg spurte om (nåværende general) Holtermann hadde skrevet under, sa han nei, men at han var enig i skrivets innhold...

En annen kar som var her samtidig var en av Sverdrupene fra Reine... Han er for øyeblikket kvartermester i marinen, og ga uttrykk for at han var orientert om alle de uhumskhetene som regjeringen gjør... Det faktiske forhold er at når en sitter og diskuterer med disse karene, og de begynner sine angrep, så er de så mange sansesløse og grunnløse at en ofte føler at en helst ikke gidder å begynne noen korrigerer.

Det er nå også kommet et nytt skriv, som er verre enn noen av de tidligere i sine angrep på regjeringen. Mannen burde sjølsagt ikke gå fri. Det er skrevet om Benjamin Vogt. Og den erkereaksjonære driten tillater seg

Når jeg allikevel sender vedlagte stensil er det fordi jeg ønsker å bli korrekt sitert, hvis jeg først skal siteres. Jeg formoder at hvis De gjengir noen del av «Det uopplyste Enevelde», at De da også vil gjengi dette brev. Ærbødigst

Benjamin Vogt.

Av mitt brev til Benjamin Vogt hitsettes:

Historien vil muligens komme til klarhet over all kulturfiendtligheten hos nasjonalsosialismen, fascismen, bolsjevismen, kommunismen

og — NB hos de store vestlige demokratier, som i sin kulturvennlighet — mellom Anna — repliserte med Hiroshima, Nagasaki, Dresden og de såkalte rettsoppgjør, etter at sivilisasjonen så herlig hadde seiret. De og jeg står dette ennå for nær. Det vi kan gjøre er å samle fakta og — etter evne — legge ut de bombesikre lovtekster for dommen, som vil falle i vår tid! For vårt lands vedkommende ganske snart... Med takk og med mine beste hilsener, ærbødigst

Alexander Lange.

Det uopplyste enevelde

At Stortinget på Elverum sa regjeringen fullmakt var et klokt og nødvendig skritt. Stortingets beslutning sikret kontinuiteten i vårt statsstyre. Rettslig så vel som følelsesmessig har dette vært av den største betydning, uansett hva man ellers kan mene om de særskilte omstendigheter hvorunder fullmakten ble gitt, og dens rekkevidde for øvrig. (Alle uthevelser gjort her.)

Stortingets fullmakt ble imidlertid gitt til landets lovlige regjering i dens egenkap av norsk statsmakt. Den ble ikke gitt til regjeringens enkelte medlemmer, fordi man mente at disse menn hadde vist særlig forutseenhet i å sikre landet mot tysk angrep, eller fordi man trodde de hadde fremtredende militære egenskaper til å lede landet under krig.

I England og de fleste allierte land er stillingen annerledes. Der forelå intet konstitusjonelt spørsmål mellom Chamberlain og Churchill slik som mellom

som spredte barbariet utover Europa. Det er i Tyskland i dag at det er offisell og kritikkløs enighet. Det er i Amerika og England at det er frisk kritikk. Hva har statsrådene i sinne med sin pukken på enighet?

Hva tilliten angår, så kan den hverken bestilles eller forlanges. Den kan bare fortienes. La en manns gjerninger gjøre ham verdig til den. Men la ham ikke stå frem for nordmenn og uten skamfølelse påby tillit. Hans ord kan ingen brodd ha mot andre enn ham selv.

Den norske regjering må vite at nordmenn både hjemme og ute tåler dårlige nyheter når de forekommer. Vår tillit til Konge og folk, til land og fremtid er så urokkelig at den kan ikke påvirkes. Vi forlanger bare et sant bilde av det som skjer, ikke denslags glansbilder som man kan by tyskerne. Hvorfor da alt dette hemmelighetskremmeri, denne motvilje mot et råd som kunne kontrollere det som foregår, denne rødsel for enhver

Det gjelder våre krigsinvalid

Til Hjelpeorganisasjonen for frontkjemper, Postboks 1407 - Vika, Oslo.

Under forutsetning av at min økonomi i kommende år ikke blir vesentlig forverret erklærer jeg

Navn .....

Adresse .....

i et år fremover å ville betale til hjelp for krigsinvalid frontkjemper og frontkjemperes etterlatte

kr. .... (Beløpet gjentatt med bokstaver)

- som jeg ønsker å betale:
- a) i en sum nå
  - b) i 2 halvårslige terminer
  - c) i 4 kvartalsvise terminer
  - d) i 12 månedlige terminer

Jeg sender beløpet med postgiroblankett til: Hjelpeorganisasjonen for frontkjemper, Boks 1407 - Vika, Oslo. Postgirokonto 180 70.

Hvis noen sier at du kan nå fram ved andre midler enn arbeidssomhet og sparsomhet, da tro ham ikke.

Jonas Dahl.

Når disse og andre skjebnesvangre feil og forsømmelser nevnes, påberoper man seg at flåten seiler jo dog, og handelsflåten er og blir vår viktigste krigsinn-sats. — Riktignok ville det være å si at handelsflåten er en arv fra fredens dager som nyttes i krigsøved. Det er en arv som brukes opp.

Mens Englands flåte holdes ved like, mens Amerikas øker, går den norske sterkt og uoppholdelig tilbake. Den er i dag anslagsvis ca. 40 pst. mindre enn den var etter invasjonen. Og det er ikke nu stort mer enn halvparten så mange nordmenn som tjener ombord på norske handelskip, som dengang regjeringen kom til London. Det er dette som er målestokken for regjeringens arbeide — ikke hvilket pund den fikk, men hvordan den har forvaltet det.

20 kroner pr. år koster

FOLK og LAND

Anbefal bladet til slekt og venner

Men dette har ikke ført til, og kan aldri føre til, at offentlig kritikk må forstumme. Isåfall ville Chamberlain ha sittet til sin dødsdag, og the Battle of Britain kunne vært tapt. Det er høyrestet offentlig kritikk som gir Hitler anledning til å føre Tyskland i undergangen.

Uansett de bedrifter som er øvet av nordmenn på sjøen, på land og i luften, har den norske utefronts totalinnsats ikke holdt mål, og dette skyldes initiativløshet, svakhet og delvis bent frem inkompetanse fra regjeringens side. Dens forsømmelse av å utnytte vår manpower,

Trygve Engens bok

Jeg er ingen Landsviker

er nå tilsalgs for kr. 5,56 uib. Henvend Dem til nærmeste bokhandler eller til Forbundet.

Det er om denne bok H. G. har skrevet: — «Det er den beste, mest nøkterne og overbevisende bok jeg hittil har sett på trykk med hensyn til den menige manns grunner for tilmelding til NS-beveg-

Ung prest søker husrom

Har De 1 a 2 rom for en ung prest? Boligen må ligge i Oslo eller nærmeste omegn. Ordensmann og punktlig betaler.

B.m. «Beskjeden leieboer» i F. o. L.

Kjøp Korngull kveitepuff

i pakning på 3,5 kg. Kr. 14.50 fritt tilsendt i posten.

Bestilling til:

I. Nestdal

Litlebergen pr. Bergen

Send straks 1 pk. Korngull kveitepuff 3,5 kg til pris kr. 14.50. Frakt fritt.

Navn .....

Adr. ....

Værelse ønskes

2 mnd. fra 20. januar 1956 av dame som skal studere.

Bill. mrk. «God betaler» i Folk og Lands eksp.

Tannlege Maamoen

Hansteensgt. 2
Telef. 44 43 33

Kledespresen

Drammen

Rensning, pressing, vask.
GUNNAR OLAUSSEN
Telf. 1630

Hjelpekomiteen

av 1955

Ny adresse: Maridalsvn. 33, Oslo. Tidligere bekjendtgjorte adresser og telefon bortfaller.

de begynner sine angrep, så er de så mange sansesløse og grunnløse at en ofte føler seg utslått. Stillelsen norsk Okkupasjonsmyndighet, 2014

Det er nå også kommet et nytt skriv, som er verre enn noen av de tidligere i sine angrep på regjeringen. Mannen burde sjølsagt ikke gå fri. Det er skrevet om Benjamin Vogt. Og den erkereaksjonære dritten tillater seg å ta RUSSLAND til inntekt for sitt syn. Dersom N. N. får tid til å skrive det av, så skal du få det i dette skrivet.

Såvidt brevskriveren. For ikke å risikere en baksmell har «utgiveren» av disse brev, som på sin måte vel er likeså interessante og subjektivt sanne som Paul Hartmanns dagbøker fra London — henvendt seg til herr Benjamin Vogt for å få originalteksten. Han svarer den 15. august 1955:

Hr. cand. jur. Alexander Lange. Jeg har mottatt Deres brev av 8. ds. med innlegg. Hermed sender jeg et stensilert eksemplar av det såkalte «Uopplyste enevelde», som forøvrig ikke var adressert til statsminister Nygaardsvold, men var et forsøk på å trekke opp et par prinsipielle retningslinjer for motstandsbevegelsen ute.

Jeg har vært noe i tvil om hvordan jeg skulle stille meg til Deres henvendelse. De kan neppe være ubekjent med at jeg såvel før, under som etter krigen har vært en av de skarpeste fordømmere av såvel tysk som norsk nazisme. Når jeg har kritisert våre myndigheter er det fordi de ikke slo hårdt nok ned på denne kulturfiendtlige bevegelse — ikke som De fordi De mener at myndighetene har vært for harde.

Beflitt deg på å være tålmodig og overbærende med andres feil og skrøpeligheter, fordi også du har meget som trenger til andres tålmodighet.
Tomas a Kempis.

ens enkelte medlemmer, fordi man mente at disse menn hadde vist særlig forståelse i å sikre landet mot tysk angrep, eller fordi man trodde de hadde fremtredende militære egenskaper til å lede landet under krig.

I England og de fleste allierte land er stillingen annerledes. Der forelå intet konstitusjonelt spørsmål mellom Chamberlain og Churchill, slik som mellom Nygaardsvold og Quisling. Churchill fikk folkets og parlamentets tillit og fullmakt, fordi han fremfor noen annen hadde varskudd om den tyske fare, og fordi han tidligere under krig hadde vist fremragende evner og karakteregenskaper. Han ble derfor den selvskrevne leder av et styre som var handlekraftig. Nygaardsvold derimot av et som var konstitusjonelt.

Det følger av dette at tilitsforholdet må bli forskjellig. Mens alle er enig om at den norske regjering er fullt lovlig, har ikke alle tillit til at den er fullt handledyktig til å føre krig under så fremmede forhold som den er stillet i.

Man kunne derfor ha ventet at den norske regjering, uangripelig som den står juridisk sett, ville ha tatt den praktiske konsekvens av sin vanskelige og ansvarstunge stilling. At den i mangel av et storting å rådføre seg med ville ha dannet et råd av menn kommet ut av Norge. At den i mangel av fri presse ville ha skapt et fritt forum hvor norsk opinion kunne komme allsidig til orde.

Dette er ikke gjort. Med loven i hånd har den besluttet å føre krig etter eget hode. Hertil har den delvis gjort bruk av defaitister og tyskeforsonlige elementer såsom Mowinkel og Frihagen. Kritik har man søkt å unngå ved under henvisning til krigstilstanden å forlange enighet og tillit.

Det er på sin plass å innskytte noen ord om disse to misbrukte begreper. Enighet om å være sterk gir styrke. Men enighet om å rote lager bare mere rot. Det var enighet om å forsømme forsvaret som bragte sivilisasjonen til undergangens rand. Det var tysk oppslutning om Hitler

vite at nordmenn både hjemme og ute tåler dårlige nyheter når de forekommer. Vår tillit til Konge og folk, til land og fremtid er så urokkelig at den kan ikke påvirkes. Vi forlanger bare et sant bilde av det som skjer, ikke denslags glansbilder som man kan by tyskerne. Hvorfor da alt dette hemmelighetskremmeri, denne motvilje mot et råd som kunne kontrollere det som foregår, denne redsel for enhver vtrng som kan snake av kritikk over regjeringen? Har regjeringen ting å skjule som ikke tåler å se dagens lys?

Det ble klart allerede for noen tid siden at mobiliseringen av norsk manpower er forskjertset ved forsinkede og forvirrede disposisjoner fra myndighetenes side. Hærflåte og flyvåpen har ikke fått de rekrutter de kunne ha hatt, hvis regjeringen hadde truffet de forføyninger som den kunne og burde ha gjort.

Man har latt slippe gjenom fingrene på seg flere tusen sjøfolk, så man ikke har mannskaper til å bemanne de nybygninger vi ellers kunne fått, både av handelsskip og marinefartøy. Betalingen for krigsmateriell er øvede folk.

Der har ingen kraftig og planmessig menneskeforvaltning funnet sted siden Norge kom med i krigen. Stridsdyktige frivillige er blitt gående uten å bli utskrevet, og gutter i militærdyktig alder har fylt kontorene. Noen har seilt uten avløsning, andre har ikke kunnet få jobb.

Andre tusener av ungdommer går ørkesløse i Sverige. Det heter seg at regjeringen har forsøkt alle utveier. Utvilsomt. Forskjellen på en god og en dårlig administrasjon er ikke hva den forsøker, men hva den får til.

Har du gitt ditt bidrag til våre krigsinvalidere? Hvis ikke, send ditt bidrag i dag med postgiroblankett til Hjelpeorganisasjonen for frontkjempere, Boks 1407, Oslo. Postgirokonto 180 70.

øker, går den norske sterkt og uoppholdelig tilbake. Den er i dag anslagsvis ca. 40 pst. mindre enn den var etter invasjonen. Og det er ikke nu stort mer enn halvparten så mange nordmenn som tjener ombord på norske handelsskip, som dengang regjeringen kom til London. Det er dette som er målestokken for regjeringens arbeide — ikke hvilket pund den fikk, men hvordan den har forvaltet det.

Vår handelsflåte som ble skapt hjemme, og som ikke betjenes av de tusen på regjeringens kontorer har lullet våre myndigheter inn i en virkelighetsfjern tornerosesøvn, hvis drømmekvede er hvor utrolig meget vi har gjort. — Nu er det rimelig at vi overfor våre allierte fremhever vår nasjonale innsats, men ikke på bekostning av innsatsen selv.

Ytterpunktene av alliert nyhetstjeneste er den russiske og den norske. Russernes er realistisk så det svir. Den skjuler ikke det krasseste og uhyggeligste og den forlanger totalinnsats av alle. Det omkved som går igjen, enten det rettes til de okkuperte områder av landet, til Stalingrads forsvarere, til menn, kvinner eller barn er: — Dere kan aldri gjøre nok!

I sammenligning med vår egen informasjonsvirksomhet under statsministerens personlige ledelse, blomsterkranset krigslyrikk. Eter og aviser svulmer av ministertaler om alt vi gjør og har gjort. Sjelden ser vi noe om hva vi bør gjøre, og aldri noe om hva vi har forsømt. Intet under at russerne er gått i døden for Stalin, mens nordmennene er gått på land for Nygaardsvold.

Det spørsmål kan stilles til enhver som kritiserer sitt lands regjering under krig: kan du derved gi fienden våpen i hende? Det kan med rette stilles til lederen for republikanerne i Amerika, Wendell Wilkie, til enhver redaktør av en engelsk avis, til enhver norsk sjømann som klager over hyreforholdene ombord. De kan ikke uten videre avvises. Tyskerne vil søke å utnytte ethvert tegn på misnøye hos oss, likefullt som vi vil nytte splittelse hos dem.

Det er høyroret offentlig kritikk som gir Hitler anledning til å føre Tyskland i undergangen.

Uansett de bedrifter som er øvet av nordmenn på sjøen, på land og i luften, har den norske utefronts totalinnsats ikke holdt mål, og dette skyldes initiativløshet, svakhet og delvis bent frem inkompetanse fra regjeringens side. Dens forsømmelse av å utnytte vår manpower, og av å utbygge våre militære styrker i fullt mon, kan få skjebnesvangre følger for landet fremover.

Regjeringen tar det fulle ansvar, heter det. Det heter det samme i Hitlers taler: jeg tar det fulle ansvar! Det kan nok være så at den enkelte mann sier seg å bære ansvaret, men følgene må bæres av land og folk. Hvorvidt vedkommende etterpå blir dømt av en riksrett, er uten vesentlig betydning for andre enn ham selv. Ingen domstol kan opprette den skade som er voldt. Og for regjeringen å ta ansvaret for ting den ikke kan gjøre god igjen er bare tomme talemåter.

Hjemmefronten forlanger en ting av oss fremfor noe annet, at vi gjør vårt ytterste. Gjennom Stortinget satte folket hjemme regjeringen til å organisere og lede denne totalinnsats. La derfor de menn som stortinget har gitt større makt enn før, søke nye utveier til å nå denne vår innsats. Vi trenger kontroll for å vite hvor vi står, og vi trenger kritikk for å peke på nye veier fremover. Om det skulle vakle en taburett eller to, så er Norges fremtid av større betydning enn den enkelte statsråds anseelse.

London, januar 1943.
Benjamin Vogt.

Heime og ute

Forts. fra side 1
— Det går skumle rykter om dyrere bensin og tobakk.
— Veldige manøvrer med nye våpen pågår i USA.
— Handelsskolene uteksaminerer 8000 elever pr. år.
— Saljes nye roman heter «Livets gjester».
— USA har nektet erkebiskop Boris nytt visum.

LAIUSVINEI

er nå tilsalgs for kr. 5,56 uib. Henvend Dem til nærmeste bokhandler eller til Forbundet.

Det er om denne bok H. G. har skrevet: — «Det er den beste, mest nøkterne og overbevisende bok jeg hittil har sett på trykk med hensyn til den menige manns grunner for tilmelding til NS-bevegelsen. Boken har en stor misjon».

Har De den ikke alt før, så bestill den idag!

Gjerdes Bygningssag

Denne revolusjonerende sag bør ikke mangle på noen byggeplass. En tømmermann sier: «Jeg skjønner ikke hvordan jeg kunne greie meg før jeg fikk denne Gjerdesagen.»

Betalingen kan deles.

H. SNAPRUD & CO.
KONGSBERG
MASKINER - REDSKAPER
Tlf. 885 - 248.

Ved besøk i Egersund
overnatt på

Victoria Gjesteheim
Strandgt. 41. - Telefon 497

Hobbybok av rang

Vi skaffer omgående det vakre lille hefte «Nu broderer vi litt», inneholdende ukjente sting, ved Tante Dora. Pris kr. 3.— fritt tilsendt. Brodering skaper hvile i sinnet og skjønnhet i hjemmet.
Folk og Lands eksp.

Salgsjef - Reisende - Oslosalg

Vi søker en allround salgs kraft som reisende og representant i Oslo. Min. kr. 12.000. — pr. år. Oppl. i bm. Salg til industrien

GUNNAR OLAUSSON
Telf. 1620

Hjelpekomiteen av 1955

Ny adresse: Maridalsvn. 33, Oslo. Tidligere bekjentgjorte adresser og telefon bortfaller.

Hjelpeorganisasjonen for frontkjempere

Sekretariatet
Boks 1407, Oslo, Postgiro 180 70

Oslo Stigefabrikk

Brand-, maler- og skyvestiger
oljet, m/ kadimerete beslag
Inneh. Alf T. Lunde
Mosseveien 8
Tlf. 68 88 17, priv. 67 07 79

UR

Jeg fører alle de kjente sveitsermerker som Omega, Longines, Certina, Cyma, Tissot, Revue, Antima og Allsport.

Dette er en tillitsak.
De blir ikke skuffet hverken over pris eller kvalitet.

R. Gjessing

URMAKER
DRAMMEN
Telefon 2507.

Annelise Parow TANNINNSETNING

Trondheim
Gisle Johnsonsgt. 5 - V. Lademoen kirke - Voldsminde

Tannlæge
MARTIN KJELDAAS
Hansteensgt. 2
Tlf. 44 75 54

FOLK OG LAND

Historieskrivning over alle grenser Lærebokforfatterne må vise redelighet

Torolf Elster har sittet og bladd gjennom «Norges Historie, autorisert til skolebruk av Kirke- og Undervisningsdepartementet 21. april 2055» — altså noe foregrepet — og han siterer i den anledning et avsnitt av boken i Arbeiderbladet nr. 229. Det går ut på at A-partiet må tilskrives æren for den helt mirakuløse utvikling i økonomisk og sosial henseende, som hadde funnet sted i Norge i hundreåret etter A-partiets makt- overtagelse.

Torolf Elster bemerker i den anledning:

«Dette sitatet viser forenklingens farer, som aldri er til å unngå i kortfattede historie-oversikter. Slik ordene står kan det se ut som det var Arbeiderpartiets regjeringer som var hovedårsaken til denne framgang og dette tidsskifte i samfunnslivet. Det var naturligvis ikke tilfelle.»

Velferds- staten

Innbyggerne i de to bygdene Junkerdal og Skarmodalen i Hattfjell-dal akter å gå til skatte-streik og har allerede sendt varsel til departementet. Innbyggerne me-

Av Helge Grønnstad

Nei — naturligvis ikke! Men herr Elster hadde jo ikke behøvd å gå 100 år fram i tiden for å konstatere at norske historielærebøker er temmelig løsaktige i sin faktiske framstilling av både år-saker og virkninger.

Les de bøker som nyttes i historieundervisningen i norske skoler i dag — i 1955 herr Elster! Les om perioden 1940—45 og gjerne enda noen år framover. Les all panegyrikken — den departementsautoriserte panegyrikken — som blir Nygaards-vold-regjeringen til del, hvor uendelig framsynt den hadde tedd seg og hvor tappert og kjekt den alt fra første stund av flyktet avgårde — helt til London — for «å vinne seier» over motstanderne. Det er nemlig ikke måte på hva ungdommen skal innpodes med i så måte. Det er rett og slett over alle grenser!

Det heter: Hva du evner, kast av i de nærmeste krav! Og tar De som sagt for Dem, herr Elster, okkupasjonstirens nylige historie og vurderer de «store» menns «store» gjerninger fra Elverum til London, vil et ærlig svar nødvendigvis bli: Det var naturligvis ikke tilfelle!

For — det var heller ikke det. Det vet enhver som har sin viten annetsteds fra enn fra skoleboken. Det er ikke

snakke om løgner! Og selv om kortfattetheten ikke er til å unngå, så kan de tre sistnevnte ingredienser særdeles lett holdes borte — så sant det vises redelig vilje.

Det bør da også de folk gjøre som gir seg av med å skrive norsk historie til skolebruk.

10. oktober 1955.

Derfor er det min overbevisning at kommunismen med avskaffelse av eiendomsretten umulig kan danne grunnvoll for et kultivert, komplisert samfunn.

Nansen.

Den engelske kriminalforfatter John Wurke er for øyeblikket i ferd med å skrive en kriminalroman om de berømte danske gullhorn, som i sin tid ble stjålet og smeltet om. Opplysningen stammer fra turistsejef Eiler Hansen, Dansk informasjonskontor i London.

Engelsk uhygge på Kypern

Dødsdommen over den 22-årige greker Michael Karalis for å ha stukket ned en politibetjent, er blitt stadfestet av appellretten på Kypern. Han dømtes 28. oktober til døden for aktiv innsats i motstandsbevegelsen mot Stor-

«Lands- svikere» i herred- styrene

Dagspressen skryter ofte av at det er dens oppgave å gi et spellbilde av alt vesentlig som skjer i vårt samfunnsliv. Vi skulle så ha sagt. For mange av våre større aviser syns det å være livet om å gjøre å lyve seg vekk fra den gjennomgripende revisjon av det såkalte rettsoppgjør som tvinger seg fram med stadig stigende styrke. Hvorfor underslå sannheten? Mange bygder i vårt land har allerede ført avgjørende bevis for at tidligere NS-folk vurderes like høyt som før krigen. NS-folk velges stadig med i styrer og utvalg, det nytter ikke lenger å holde dem utenfor. Ved kommunevalgene i høst var det også adskillige «landssvikere» som pånytt ble funnet verdige til å være med i bygdestyret igjen. Hvorfor tier Oslo-avi-

Bytt ut strafferett med en erstatningsrett

Av Alfred Dale

Rømning fra Sem skole, Rømning fra Ila sikring. Rømning fra Botsfengslet. Narkotika, fyll, pederasti og spetakkel på Botsfengslet. Politiet er fortvilet, det renner av seg klær og sko strand og land over i jakten på de unnvekne. Jo, vi kjenner disse overskriftene fra Oslo-avisene. Halvmagre og halvsvoltne sjefere, rottweilere, dobbermannpinschere tas ut, og menn i beksøm, nikkere og vindjakker går til sin gjerning, menneskejakten. Og videre i overskriftene: Justiskomiteen på sommerbefaring. Formannen uttaler at vår fengselsstandard er under all beskrivelse. Kriminalistene har holdt årskongress i Stockholm. Fengselsreformer ble behandlet og en resolusjon vedtatt. Dessuten ble en ny engelsk cellelås demonstrert.

Botsfengslet har vært fengselsvesenets Mekka, fengslet over fengslene, og for inn-til fem år siden kunne hver fengselsmann med stolthet fortelle at ingen fange hadde klart å rømme derfra. Men så begynte hendelsene, Hartvig Nissens hjertebarne og livsverk ble besudlet. Fengslet lakk, ut smatt fangene, inn kom saker og ting, og en lørdag en oppsetsig fange, så flere, om natten spetakkel og tings ødeleggelse, det rene Akershus altså. Fengselsvesenet var rystet i sin grunnvoll. Så hendte det som har hendt i to hun-

cellene. Som barket fange må jeg smile, også jeg sto med nesa mot veggen når myndighetene fikk sine anfall.

Men ingen person i «myndigheten», ingen vaktmester eller betjent har en eneste time sittet på celle, de kjenner ikke smuglingens og nyhetsformidlingens teknikk og metode, fangens verden er ikke deres. Og om en måned er cellene fullsmuglet igjen, filene, nøklene, alt er på plass i madrassene igjen. Imens sitter myndighetene og strever med en utredning i den hensikt å få nedsatt en lønnsom komite.

Det er såre lett og umåtelig billig å harsellere og kritisere det bestående, sies det oss. Denne sats er den mest åpenbare løgn noe menneske har slengt i synet på et annet, det å kritisere det bestående er tungt vanskelig — og farlig. Bare prøv!

— Men hva har så jeg å foreslå, spørres det halvt avvepnende og halvt ironisk. Jo, jeg har et forslag: Riv Botsfengslet ned til og med grunnen, riv Landsfengslet på samme vis, av det frigjorte areal skap en vakker og verdig park. Midt i parken reise en enkel, men verdig søyle, på den skal meisles inn: «Før lå her to fengsler, hvor mennesker fortvilte, brøt sammen og gikk inn i vanviddets natt. Nå er ste-

samme veien. De er alle monumenter over en henfaren, barbarisk tid.

— — —
En foss faller over meg, tanker, argumenter og praksis siden Mamurapi til i dag, hele biblioteker av skrevne ord. Det skulle slett ikke undre meg at selve Den hellige skrift ble åpnet og utlagt. Men nå vil jeg svare med et sentralt ord fra den samme skrift: Treet skal kjennes på de frukter det bærer. Og hva slags frukter har vårt fengselsvesen båret fra 1850 til i dag? Selv ikke Lars Skrefsrud greide Botsfengslet å forbedre — av den enkle grunn at han slett ikke var fordervet. Men det greide heller ikke å ødelegge den unge Lars, han var et geni og gikk sine egne veier helt til sin siste dag.

Mitt forslag er meget enkelt: Jeg tar tyveriaragrafen som i dag lyder: Den som uten besitterens samtykke borttaker eller medvirker til borttaket av en gjenstand der helt eller delvis tilhører en annen i hensikt å forskaffe seg eller andre en uberettiget vinning ved tilegnelsen, straffes for tyveri med fengsel inntil 3 år». Jeg vil sløyfe siste setningen og si: Tilpliktes å erstatte den skade han har voldt. Erstatningssummen opptjenes i Opptjeningsvesenet. Jeg foreslår at strafferetten erstattes med erstatningsretten. Eller det samme, erstat-

staten

Innbyggerne i de to bygdene Junkerdal og Skarmodalen i Hattfjell-dal akter å gå til skatte-streik og har allerede sendt varsel til departementet. Innbyggerne mener de har krav på vei til riksgrensen, og dette er grunnlaget for protest-handlingen.

Og tar De som sagt for Dem, herr Elster, okkupasjonsstirens nylige historie og vurderer de «store» menns «store» gjerninger fra Elverum til London, vil et ærlig svar nødvendigvis bli: Det var naturligvis ikke tilfelle!

For — det var heller ikke det. Det vet enhver som har sin viten annetsteds fra enn fra skoleboken. Det er ikke bare forenklingen, kortfattetheten, som er historieundervisningens fare. Ennå farligere er fortelsen og forvrengningen — for ikke å

Engelsk uhygge på Kypern

Dødsdommen over den 22-årige greker Michael Karalis for å ha stukket ned en politibetjent, er blitt stadfestet av appellretten på Kypern. Han dømtes 28. oktober til døden for aktiv innsats i motstandsbevegelsen mot Storbritannia. Rettsbygningen var gjerdet inne med piggtråd og bevoktet av engelske vakter med opplantede bajonetter.

allerede ført avgjørende bevis for at tidligere NS-folk vurderes like høyt som før krigen. NS-folk velges stadig med i styrer og utvalg, det nytter ikke lenger å holde dem utenfor. Ved kommunevalgene i høst var det også adskillige «landssvikere» som pånytt ble funnet verdige til å være med i bygdestyret igjen. Hvorfor tier Oslo-avisene med slikt? Skyldes det åndelig latskap? Eller skamfølelse og feighet? Skamfølelse over at løgnpropagandaen mot NS ikke holder?

Men så begynte hendelsene, Hartvig Nissens hjertebarne og livsverk ble besudlet. Fengslet lakk, ut smatt fangene, inn kom saker og ting, og en lørdag en oppsetsig fange, så flere, om natten spetakkel og tings ødeleggelse, det rene Akershus altså. Fengselsvesenet var rystet i sin grunnvoll. Så hendte det som har hendt i to hundre år, «myndighetene» samlet seg til dypsindigheter, fangene sto i korridoren med nesa mot veggen, vaktmestere og betjenter «støvsuget»

Jo, jeg har et forslag: Riv Botsfengslet ned til og med grunnen, riv Landsfengslet på samme vis, av det frigjorte areal skap en vakker og verdig park. Midt i parken reises en enkel, men verdig søyle, på den skal meisles inn: «Før lå her to fengsler, hvor mennesker fortvilte, brøt sammen og gikk inn i vanviddets natt. Nå er stedet til glede og gagn for frie mennesker.» Så lar vi de andre fengslene, tvangsarbeidsanstaltene, sikringsanstalten og skolen på Sem gå

fe seg eller andre en uberettiget vinning ved tilegnelsen, straffes for tyveri med fengsel inntil 3 år». Jeg vil sløyfe siste setningen og si: Tilpliktes å erstatte den skade han har voldt. Erstatningssummen opptjenes i Opptjeningsvesenet. Jeg foreslår at strafferetten erstattes med erstatningsretten. Eller det samme, erstatningen for visse skadehandling skal opptjenes på en bestemt måte, nemlig i Opptjeningsvesenet. (Fortsettes.)

10. september 1955.

Fra London —

Forts. fra side 1

Formålet med Hartmanns misjon til London ble drøftet og fastslått ved en middag for «kretsen»s medlemmer hos en Hans Halvorsen i midten av august 41. Der har antagelig vært god mat og drikke, som har styrket herrenes selvfølelse, om man skal dømme etter de direktiver med hvilke Hartmann så ble sendt avsted. Disse er kjent. Det var uttalelsen om at Stortinget ikke hadde holdt mål, kravet om en ny regjering når Kongen var tilbake igjen — det var tyde-

lig at middagsgjestene selv gjerne ville slippe til — og så den uhyre naive uttalelse om at «man i Norge anser de gamle partigrensene for bortfalt». Disse uttalelser vakte ikke begeistring hos regjeringen i London, hvor man antagelig ikke var oppmerksom på at Hartmann bare representerte et middagsselskap.

Fra sin virksomhet ved Themsens bredder forteller Hartmann en mengde snurrepiperier blandet med virkelige betydningsfulle opplysninger. Han kom opp i en bølging nervøse, sure, misfornøyde intriganter og oppfattet seg selv som den nye kost som feide best, det sunne salt, mannen som skulle rydde opp. Det gjorde han sikkert også, om man skal tro ham, da han ble finansminister. Han fant at Regjeringen ikke burde ha rett til å bruke mer av skipsfartens inntekter enn «det offentlige, stat og kommune, ville ha kunnet heve i skatt etter reglene i Norge før krigen», hertil lagt en tonnasjeavgift — men han fant at regjeringen brukte 40 millioner

pr. år mere, og det var fare for at denne utvikling ville gå videre. «Allikevel er det jo meget pent at en stat kan være i krig uten å oppta vesentlige lån», skriver han stolt. Han gikk straks inn for å redusere lønningene og møtte heri megen motstand og surhet, statsrådene måtte av med kr. 500. — pr. måned. Om slike spørsmål skriver Hartmann altfor langtekkelig til skade for bokens viktigere innhold. Spørsmålet om hvorvidt 7 unge jurister som kom fra Norge, skulle ha sekretærs eller byråsjefs lønn behandles på halvannen side.

Ryktene om hvepsebolet i London får sin fulle bekrefteelse. Bortsett fra de mest ubetydelige av statsrådene synes der ikke å ha vært noen som ikke hadde en eller flere privatkriger gående, ofte til flere kanter. Det summet av bakvaskelser, intrigene florerte, allianser ble

sluttet og protester avfattet. Stridighetene ved legasjonen i Stockholm og ved ambassaden og Nortraship i Amerika ga dønninger i London. Verst var det med de mange norske som kom over og straks forlangte stillinger og underhold, man la hodet i bløt for å finne ben til dem, oppfinnsomheten var stor og takknemligheten liten. Mange var for fine til å ta det som ble budt dem, de påbeholdt seg tidligere rang. Fhv. fylkesmann og statsråd Utheim ville ikke være noe så lite som ekspedisjonssjef, han ble gående ledig og intrigerte mot alt og alle. Som venn av Hartmann bodde han hos denne, stemningen ble spent, en dag ved frokosten kalte Hartmann vennen for «et skadedyr i London». Det vrirmler av slike skadedyr derover, Hartmann har sin fulle hyre med dem, og så hans barndomsvenn Ræstad viser seg å måtte klassifiseres under arten.

En kilde til strid var det at enkelte av størrelsene i London fikk sine koner over. Dette vakte misunnelse hos noen, mens de fleste andre avfant seg med savnet som et naturlig offer til fedrelandet.

Fra sitt virke i London forteller Hartmann, ellers me-

get leseverdige. Han arbeidet med straffelovreformen, som ble behandlet i en komite, hvor Keilhau var formann. Denne hadde laget et utkast med mange varierte dødsstraffer og en masse paragrafer i utkastet var ikke brukelig, og Wold hadde latt det ligge. Hartmann var med på den stygge aksjon mot Mowinckel, han begrunnet den med den stilling Mowinckel hadde i folkeopinionen hjemme. Var regjeringens stilling i folkeopinionen bedre?

Man finner en mengde om de vanskeligheter regjeringen hadde med England og især med Amerika. Noen selvstendig stilling hadde den ikke, og det var stadig spørsmål om å få lov av papa og mamma. Man trøstet seg da gjerne med at «de andre små allierte» hadde det like trangt.

En stor bekymring oppsto fra mai 1944 som følge av de fæle hjemlige myndigheters mangel på forståelse overfor avtalen om russisk invasjon og styre av Nord-Norge. Der

Man ville aldri få utrettet noe, hvis man ventet inntil man kunne gjøre det så bra at ingen ville finne feil ved det.

kom mange meddelelser om at NS-agitasjonen hadde en beklagelig effekt også på «borgerlige» kretser, og man begynte å tvile på at stemmen fra London, Øksnevad, klarerte situasjonen. Man overveiet å tilsette andre talere i denne sak, men «stemmen» protesterte. Dette måtte man bøye seg for, skjønt man syntes det var for galt at Øksnevad skulle rå over regjeringen.

Regjeringen fikk mange sørgelige meddelelser om vanskeligheter med rekrutteringen til «politi»-styrkene i Sverige. Man unnslo seg med allehånde påskudd: religiøs overbevisning, gjeld etc. De norske i Sverige ville nødvendigvis være smørgosser. Særlig oppførte studentene seg dårlig. Hartmann mener at mange var reist til Sverige for å spise bedre.

Det er en selvfølge, at der ble politisert, særlig på de utallige lunsjer og middager. Etter «gjenerobringen» ville Lie ha et stort arbeiderparti, «hvor der var høyt under taket», et høyreparti og et liberalt. Noe bondeparti nevnte han ikke. Torp mente at arbeiderpartiet ville beholde sin kraftige posisjon, men med et mindre snevert program.

Man får høre at Kronprin-

sens utnevnelse til sjef for FO med Hansteen som stedfortreder var gjenstand for sterk motstand i regjeringskonferansen, men ble vedtatt «bl. a. av politiske grunner overfor hjemmefronten», «idet det syntes klart at de som dissenterte ikke ville oppta noen dissens i statsråd». Om andre militære spørsmål opplyses, at det ble foreslått (men ikke vedtatt) at man skulle anbringe en mann på taket (av Kingston House, hvor kontorene var) «med et signalhorn, som han kunne blåse i når en av bomberne kom».

E. Blehr.

Smør er i Sverige satt opp med 80 øre.

Ost er satt opp 10 øre, melk 6 øre, fløte 10 øre, kjøtt og flesk 20 øre, egg 15 øre pr. kilo. Poteter også en del. Tørkesommerens skader må alt i alt utlignes med 240 mill. kroner.

Påsketider 1956

Erlander til Moskva.

FOLK OG LAND

Redaktør og utgiver:
JOHANNES KRINGLEBOTN

Ekspedisjon og kasse:
Postboks 3214, Oslo
Kierschowsgt. 5, Oslo
Telefon 37 76 96

Abonnementspriser:
Kr. 20.00 pr. år, kr. 10.00 pr. halvår. Sverige, Danmark: kr. 24.00 pr. år, kr. 12.00 pr. halvår. Utlandet for øvrig: kr. 28.00 pr. år, kr. 14.00 pr. halvår. I nøytralt omslag kr. 30.00 pr. år, kr. 15.00 pr. halvår.

Løssalgpris: 50 øre

Annonsepris:
32 øre pr. millimeter over en spalte.

Bruk postgiro nr. 16450
Sambandstrykkeriet
Oslo